

Åsunda IF:s handlingsplan mot sexuella övergrepp

Innehåll:

- Policy
- Vad menar vi med sexuella övergrepp?
- Handlingsplan
- Kommunikation av denna handlingsrapport:
- Hit kan du vända dig
- Bilaga 1 Vägledning
- Bilaga 2 Överenskommelse

Policy

Alla aktiva, och då inte minst barn och ungdomar, har rätt att idrotta och utvecklas en trygg och positiv miljö och bemötas med respekt. I detta ligger bland annat att sexuella övergrepp inte får förekomma i någon som helst form eller omfattning. Även om övergrepp är en sällan förekommande företeelse i vår förening så är det en fråga som vi skall vara medvetna om och aktivt arbeta med för att minimera riskerna för.

Denna handlingsplan ingår som del i klubbens arbete för en trygg idrottsmiljö och emot övergrepp och kränkningar av olika slag i ett bredare perspektiv. Som utgångspunkt finns klubbens egna stadgar och värderingar liksom i Riksidrottsförbundets och övriga specialförbund policys i frågan. Styrelsen följer Riksidrottsförbundets policy mot sexuella övergrepp inom idrotten.

Vad menar vi med sexuella övergrepp?

Riksidrottsförbundets definition: Sexuella övergrepp är alla sexuella handlingar som görs mot någon, inför någon eller som en person får någon annan att göra, mot den utsatta personens vilja.

Denna Policy och följande Handlingsplan gäller samtliga ledare i föreningen. Med ledare menar vi alla tränare, styrelse, anställda och övriga föreningsfunktionärer som kommer i kontakt med aktiva barn- och ungdomar.

Denna handlingsplan skall uppdateras vid behov och dess innehåll minst årligen ses över av styrelsen.

Handlingsplan

Vårt arbete emot sexuella övergrepp kan delas upp i följande tre moment:

1. Undvika att olämpliga personer kommer in i verksamheten
2. Säkerställa den pågående verksamheten bedrivs enligt policyn
3. Hantering om problem uppstår

1. Undvika att olämpliga personer kommer in i verksamheten

Behovet av ledare och ungdomstränare är stort och vi vill välkomna så många som möjligt att efter förmåga hjälpa till i vår förening. Vi rekryterar nya tränare främst genom vårt befintliga kontaktnät, bland annat föräldrar till aktiva, tidigare aktiva och andra personer som har en relation till föreningen. Vi ställer generellt inga utbildningskrav på ungdomstränare utan erbjuder av föreningen anvisad och bekostad utbildning utifrån behov. Däremot ställer vi krav att de har tid och förmåga för sitt engagemang, att de delar föreningens värderingar och i övrigt har en sund och positiv inställning till sitt uppdrag. Vi skall ha en rekryteringsprocess som säkerställa detta.

Det är styrelsens ansvar att se till att rekryteringsprocessen säkerställer att vi rekryterar endast personer som lever upp till våra värderingar. Därmed skall alla tränarrekruterings av tränare och ledare godkännas av styrelsen. Samtliga nya tränare skall informeras och vara väl införstådda med våra regler och policys.

Lagen om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn innebär att en förening från och med 2020-01-01 ska begära, av alla (från 15 år) som erbjuds ett uppdrag, ett begränsat utdrag ur belastningsregistret om arbetet innebär direkt och regelbunden kontakt med barn (upp till 18 år).

Särskild rutin finns för detta.

2. Säkerställa den pågående verksamheten bedrivs enligt policyn

I den pågående verksamheten skall vi inte gå omkring och vara misstänksamma mot varandra. Men vi skall vara öppna och mottagliga om vi ser eller upplever saker som vi finner ovanliga eller märkliga. Om vi upplever olämpliga situationer skall vi kunna diskutera detta på ett öppet och respektfullt sätt. Vi skall undvika att det uppstår skvaller eller ryktesspridning. Ett sätt att öka tryggheten för en träningsgrupp är att ha dubbelt tränarskap, dvs alla träningsgrupper skall ha två tränare. Detta skall vi eftersträva efter bästa förmåga.

Det skall finnas en av styrelsen utsedd person (ombudsmannen) dit alla, aktiva, ledare eller föräldrar, kan vända sig till för att rapportera eventuella misstankar eller ställa frågor. Om inte annat är fastställt av styrelsen är det ordförande som har rollen som ombudsman. Ombudsmannens uppgift är att finnas tillgänglig för rapportering och frågor, och att säkerställa en professionell hantering av ärenden som uppkommer. Ombudsmannen uppgift är inte att fungera som samtalspartner eller behandlande part utan detta ska vi överlämna till extern professionell expertis. Det är kanske inte alltid som en aktiv eller en förälder till en aktiv vill vända sig till föreningen med sina frågor eller misstankar. Därför skall det finnas information om externa kontakter dit man kan vända sig i händelse av att man har frågor eller vill diskutera eventuella misstankar. Vi skall i allt agerande kring ovanstående uppträda professionellt och ärligt och med en öppenhet som är situationen kräver.

3. Hantering om problem uppstår

Om vi misstänker att någon är utsatt, eller riskerar att bli utsatt för sexuella övergrepp så SKALL vi agera på detta. Vi skall i alla lägen sätta den utsatte personen i främsta rummet. Initialt fokus är att bringa klarhet i situationen för att utifrån det agera. Det är ombudsmannens ansvar att informera styrelsens ordförande om rapporterade misstankar. Tillsammans beslutar man hur ärendet skall hanteras och om så är föranlett initierar en vidare hantering av situationen.

Konstaterade sexuella övergrepp accepteras inte under några som helst omständigheter. Om vi inom föreningen kan konstatera att det uppstått övergrepp skall detta omgående polisanmälas och ärendet skall prövas i ett rättsligt förfarande. Givetvis är en person som fällts för sexuella övergrepp inte förenligt med ett medlemskap i föreningen. Dock skall vi komma ihåg att en anklagelse inte är detsamma som att man gjort sig skyldig till det man anklagas för. Likadant gäller att det faktum att en person inte kan lagföras innebär inte att personen bör kvarstå med sitt uppdrag i föreningen.

Det är inte i alla lägen som det för den utsatte känns naturligt att rapportera till föreningens ledare. Det skall därför finnas identifierat externa kontakter dit aktiva och utomstående också kan vända sig. Den som utsatts för sexuella övergrepp skall få professionell hjälp. Den utsatte skall inte vara hänvisad till att diskutera sitt ärende med föreningens ledare om han/hon inte vill. Vi skall inte inom föreningen ge terapeutisk hjälp till den utsatte. För detta hänvisar vi till externa kontakter som kan ge professionell hjälp, se kontaktlista nedan.

Slutligen, en situation av sexuella övergrepp är normalt mycket känsligt för alla inblandade. Detta måste beaktas och all hantering skall präglas av respekt och saklighet. Samtidigt får det inte finnas någon tveksamhet om klubben inställning till frågan eller rädsla för att agera om det behövs.

Sammanfattning:

1. Undvika att olämpliga personer kommer in i verksamheten

- Alla rekryteringar av tränare och ledare ska godkännas av styrelsen. Samtliga nya tränare skall informeras och vara väl införstådda med våra regler och policys.
 - Begära begränsade registerutdrag från alla våra ungdomsledare (upp till 18år).
2. Säkerställa den pågående verksamheten bedrivs enligt policyn
- Om vi upplever olämpliga situationer skall vi kunna diskutera detta på ett öppet och respektfullt sätt. Vi skall undvika att det uppstår skvaller eller ryktesspridning.
 - Öka tryggheten för en träningsgrupp genom att ha dubbelt tränarskap, dvs alla träningsgrupper skall i största möjliga mån ha minst två tränare.
 - Det ska finnas information om interna och externa kontakter dit man kan vända sig i händelse av att man har frågor eller vill diskutera eventuella misstankar.
3. Hantering om problem uppstår
- Om vi misstänker att någon är utsatt, eller riskerar att bli utsatt för sexuella övergrepp så SKALL vi agera på detta. Vi skall i alla lägen sätta den utsatte personen i främsta rummet.
 - Konstaterade sexuella övergrepp accepteras inte under några som helst omständigheter.
 - En situation av sexuella övergrepp är normalt mycket känsligt för alla inblandade. Detta måste beaktas och all hantering skall präglas av respekt och saklighet. Samtidigt får det inte finnas någon tveksamhet om klubben inställning till frågan eller rädsla för att agera om det behövs.

Kommunikation av denna handlingsrapport:

Kommunikation av denna handlingsrapport liksom information om våra värderingar, Riksidrottsförbundets policys mm skall publiceras på vår hemsida.

Hit kan du vända dig:

- Socialförvaltningen i Enköping
Besöksadress: Källgatan 4–6, Enköping
Telefon: 0171-62 50 00

- Socialjouren i Uppsala
Handlägger akuta socialtjänstären i samverkan med fältverksamhet, polis och berörda myndigheter efter kontorstid. Bedriver rådgivning och myndighetsutövning.
Telefon: 018-15 00 00 (öppen måndag–torsdag 16.00–01.00, fredag–söndag 14.00–01.00)

- Bris (Barnens rätt i samhället)
www.bris.se
Barnens hjälptelefon: 0200 - 230 230
Föräldratelefonen: 077 - 150 50 50

- Rädda Barnen
www.rb.se
Tel 08 - 698 90 00
Föräldratelefonen: 020 - 786 786
HOPP Riksorganisation mot sexuella övergrepp
www.hopp.org
Tel: 08 - 644 03 55
Jourtelefon: 020 - 44 33 55

Bilaga 1

Vägledning

När det som inte får hända har hänt eller vid misstanke att något hänt är det bra att handla på rätt sätt. Nedan följer vägledning om hur du kan agera, uppdelat i fyra områden.

- Vid misstanke om övergrepp mot barn och ungdomar
- Om barnet själv berättar för dig om övergrepp han/hon utsatts eller fortlöpande utsätts för
- Vid misstanke om övergrepp inom ungdomsverksamheten eller om någon i verksamheten anklagas för övergrepp
- Vid misstanke om sexuella övergrepp där både förövaren och offret är barn

Vid misstanke om övergrepp mot barn och ungdomar

Om du har misstankar om att ett barn eller ung person i verksamheten befinner sig i en utsatt situation och far illa:

- Samtala med ordföranden och/eller en ledarkamrat du kan lita på, om vad som väckt dina misstankar. Håll alltid ordföranden informerad. Tveka aldrig att rådgöra med yrkeskunniga på orten, till exempel socialtjänsten, barn- och ungdomspsykiatri samt BRIS (vuxentelefon 077-150 50 50).
- Kom ihåg att under alla förhållanden är barnets säkerhet av yttersta vikt och går före alla andra.
- Gör tillsammans med ordförande/ledarkamrat en sammanfattning av vad du har observerat eller hört. Kom ihåg att barn kan utsättas för övergrepp i alla samhällskretsar. Utgå aldrig från att populära eller respekterade personer inte skulle kunna utsätta barn för övergrepp.
- Vid misstanke om att ett barn far illa, ställ inga ledande frågor till barnet. Det kan senare innebära att uppgifterna får ett lågt bevisvärde vid en rättslig prövning. Lyssna uppmärksamt, lägg barnets egna ord på minnet och skriv ner det du fått veta efter samtalet.

Om barnet själv berättar för dig om övergrepp han/hon utsatts eller fortlöpande utsätts för:

- Låt barnet få uttrycka alla sorters känslor och förhåll dig så neutral som möjligt. Fråga inte ut barnet på detaljer, det räcker för dig att få veta att något kan ha skett.
- Ge aldrig löften om tystnad, eftersom du inte vet vad barnet kommer att berätta för dig.
- Förklara att du kommer att vidarebefordra informationen till människor som kan hjälpa till.
- Skriv omedelbart ner följande:
 - Vad du sett och fått berättat för dig, använd barnets egna ord.
 - Hur du agerat.
 - Signera och datera.

Dina anteckningar kan vara av betydelse för den sociala utredningen och eventuell rättslig process.

- Tänk på barnets och föräldrarnas integritet och undvik ryktesspridning! Anmäl alltid misstanke om övergrepp mot barn till socialtjänsten i kommunen. Följande åtgärder bör vidtas i situationer där anmälan ska göras:
- Rapportera snarast det misstänkta övergreppet till socialtjänsten i kommunen.
- Vid anmälan till socialtjänsten om misstanke om övergrepp ska föräldrarna informeras. Grundregeln bör dock vara att du inte informerar föräldrarna om anmälan, vid misstanke om att det är föräldrarna eller annan nära anhörig som utsätter barnet. Överlåt det till socialförvaltningen så att du inte riskerar att skada socialförvaltningens eller polisens utredning genom att den misstänkte gärningsmannen får möjlighet att förbereda sig eller påverka barnet inför en kontakt från socialförvaltningen eller polisen.
- Ordföranden och den ledare som fått misstanken om att ett barn befinner sig i en utsatt situation eller fått berättat för sig om övergrepp gemensamt står för den anmälan som görs, för att undvika att en enskild ledare ensam har ansvar för situationen.

Vid misstanke om övergrepp inom ungdomsverksamheten eller om någon i verksamheten anklagas för övergrepp

Handlingsplanen nedan rör allvarliga övergrepp som ska polisanmälas. Det förekommer även att ledare uppträder olämpligt/kränkande gentemot barnen, utan att det bedöms vara en brottslig gärning. Den ledare som sett eller fått kännedom om att en ledarkamrat uppträtt olämpligt mot ett eller flera barn, ska direkt diskutera händelsen med berörd ledare. Vid allvarlig eller vid upprepade kränkningar bör styrelsen ta ställning till ytterligare åtgärd eller i vissa fall ta ställning till om ledaren ska avskiljas från sin uppgift i gruppen.

Om du själv misstänker en kamrat för övergrepp eller om ett barn berättat om övergrepp han/hon utsatts för i verksamheten av en vuxen ledare:

- Samtala med ordföranden och/eller en ledarkamrat du kan lita på om vad som väckt dina misstankar eller vad du fått berättat för dig. Håll alltid ordföranden informerad, om det inte finns synnerliga skäl till att undanhålla informationen. Däremot finns ingen anledning att tala vitt och brett inom föreningen om misstankarna, eftersom det kan skada både barnet, de misstänkta och en kommande polisutredning. Tveka aldrig att rådgöra med socialtjänsten i kommunen, de har kunskap och erfarenhet av att hantera dessa situationer, barn- och ungdomspsykiatri samt BRIS (vuxentelefon 077-150 50 50).
- Kom ihåg att under alla förhållanden är barnets säkerhet av yttersta vikt och går före alla andra. Vare sig du eller någon annan i föreningen bör berätta om misstankar om brott för den som misstänks ha utsatt ett barn för ett övergrepp utan att dessförinnan ha haft kontakt med de utredande myndigheterna, oavsett om det är en ledarkollega eller någon i barnets familj. Det kan skada framförallt polisutredningen om den misstänkte får information i fel skede. Rådgör därför med socialförvaltningen eller polisen innan du informerar en misstänkt.
- Tänk på hur du pratar med barnet, och ställ inga ledande frågor till barnet. Det gör att du är säker på att det är barnets egen berättelse du får del av och att du inte påverkat barnets berättelse. Försök att inte reagera med egna känslor, utan istället vara neutral. Det gör det lättare för barnet du pratar med. Lyssna uppmärksamt och lägg barnets ord på minnet. Dokumentera samtalet genom att så snart som möjligt skriva ner vad barnet har sagt, vad du frågat om, i vilket sammanhang ert samtal ägde rum och vilka åtgärder du vidtagit. Om barnet visar skador bör du ta kort på dem.

- Polisanmäl omedelbart händelsen om det rör sig om en brottslig gärning, till exempel alla former av sexuella övergrepp eller misshandel! Ordföranden och ledare ska gemensamt stå för anmälan.
- Ledaren ska avskiljas från allt arbete tillsammans med gruppen omedelbart efter en anmälan. Det är dock viktigt att inte döma ledaren på förhand! Det är polisens sak att utreda om det föreligger en brottslig handling.
- Föräldrarna till det eller de barn som blivit utsatta för övergreppet ska informeras direkt i anslutning till att polisanmälan görs.
- Ordföranden, eller annan lämplig person, ska kontakta Upplands Fotbollsförbund för att informera om den uppkomna situationen, samt för att få råd och stöd i den fortsatta processen i föreningen. Förbundet kan då hjälpa till med sin kunskap, stötta ledarna med avlastningssamtal och ta hand om alla kontakter med media.
- Ordföranden eller annan lämplig person bör snarast informera samtliga ledarkamrater om att en polisanmälan gjorts. Även när det gäller att informera ledarkollegor gäller samma resonemang som att informera misstänkt – redogör med polisen först så att polisutredningen inte påverkas. När ledarkollegor informeras är det viktigt att:

– Informera om vad som hänt och vilka åtgärder som vidtagits.

– Ta upp integritetsfrågor med hänseende till den misstänkte, föräldrar samt barn som eventuellt varit utsatta. Undvik ryktesspridning!

– Diskutera vikten av att inte döma ledaren på förhand.

– Ge tillfälle för ledarkamraterna att uttrycka och dela känslor kring det som hänt.

– Bestäm vem som ska ta hand om informationen till föräldrar och till övriga barn i föreningen.

– Planera inför det intresse som kan uppstå från media.

– Bestäm när ni ska ha ett uppföljningsmöte för ledaren.

- Ordföranden och andra ledare bör även informera föräldrarna till övriga barn i gruppen och föreningen. Det är viktigt att:

Informera om vad som hänt och vilka åtgärder som vidtagits. Ta upp integritetsfrågor med hänseende till den misstänkte, föräldrar samt barn som eventuellt varit utsatta. Bestäm när ni ska ha ett uppföljningsmöte för föräldrarna. Köp in eller knyt er till en psykolog.

Om ni har tillgång till professionellt stöd under samtalet med föräldrarna kan ni också – Ge tillfälle till känslor och reaktioner på det inträffade. – Ge tillfälle till samtal om barnens eventuella reaktioner.

Vid misstanke om sexuella övergrepp där både förövaren och offret är barn

Det har under de senaste åren uppmärksammats att det förekommer att barn utsätter andra barn för sexuella övergrepp. Det är inte vanligt förekommande, men det är ändå av vikt att tänka igenom hur föreningen ska agera om den situationen uppstår.

Om du själv misstänker att ett barn gör sexuella övergrepp mot annat barn eller om ett barn berättat om övergrepp han/hon utsatts för av annat barn:

- Samtala med ordföranden och/eller en ledarkamrat du kan lita på om vad som väckt dina misstankar eller vad du fått berättat för dig. Håll alltid ordföranden informerad. Rådgör gärna med

yrkeskunniga på orten, till exempel socialtjänsten, barn- och ungdomspsykiatri samt BRIS (vuxentelefon 077-150 50 50).

- Tänk på barnens och föräldrarnas integritet och undvik ryktesspridning!
- Gör tillsammans med ordförande och/eller en ledarkamrat en skriftlig sammanfattning av vad du har observerat eller hört.
- Ordföranden, eller annan lämplig person, ska kontakta simförbundet för att informera om den uppkomna situationen, samt för att få råd och stöd i den fortsatta processen i föreningen.
- Anmäl händelsen till socialtjänsten i kommunen. Ordförande och den ledare som har misstanken eller fått berättat för sig om övergreppet, ska gemensamt stå för den anmälan som görs, för att undvika att en enskild ledare ensam har ansvar för situationen.
- Föräldrarna till inblandade barn; både offer och förövare, ska informeras om anmälan. Rådgör gärna med socialtjänsten om hur informationen ska lämnas, exempelvis vid ett möte tillsammans med socialsekreteraren. Det är att föredra att informera föräldraparen separat.
- Nämda situation uppstår ytterst sällan. Med tanke på det måste föreningen utifrån den enskilda händelsen diskutera hur ärendet vidare ska hanteras.